

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง คำอุทาน

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์



คำอุทาน





.....**อูย!**..... หนาวจังเลย



.....เย้!.....จะได้กลับบ้านแล้ว



...เอ๊ะ!... ส้มกระเป๋าสตางค์ไว้ที่ไหนนะ



คำที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูด
เรียกว่า...**คำอุทานแสดงอาการ**.....และจะมี
เครื่องหมาย.....!**!**.....กำกับอยู่

.....**อู๋**!..... แสดงความรู้สึกเจ็บปวด

.....**เย่**!..... แสดงความรู้สึกดีใจ

.....**เอ๊ะ**!..... แสดงความรู้สึกสงสัย





คำที่นิยมนำมาเสริมคำหลักเพื่อให้
มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เรียกว่า

.....คำอุทานเสริมบท.....



เขาขยันทูหนังสือ...**หน้าหา**...เสมอ



คำว่า “หนังสือค้นหา”

คำหลักคือ.....หนังสือ.....

คำเสริมคือ.....ค้นหา.....



เป็นไข้ก็ไปกิน...**หยุด**...กินยาซะนะ



คำว่า “กินหยูกกินยา”

คำหลักคือ.....กินยา.....

คำเสริมคือ.....กินหยูก.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกชนิดและหน้าที่ของคำอุทานได้
๒. ใช้คำอุทานในการสื่อสารได้
๓. อภิปรายประโยชน์ของการใช้คำอุทานในการสื่อสาร



คำชี้แจงบทบาทนักเรียน

ให้นักเรียนศึกษา
ใบความรู้

เรื่อง ชนิดของคำ (อุทาน)



คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียนในการทำงาน



ใบความรู้

เรื่อง ชนิดของคำ (อุทาน)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง ชนิดของคำ (คำอุทาน)

หน่วยเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำอุทาน

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

๑.แสดงการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว
เช่น แน่ะ! นี่แน่ะ! เอ้!
• **แน่ะ!** แอบมานั่งอยู่ที่นี้เอง

๒.แสดงความตกใจ เช่น ว้าย! โอ๊ะ!
ช่วยด้วย! คุณพระช่วย!
• **ช่วยด้วย!** เด็กตกน้ำ

๓.แสดงความเสียใจ ผิดหวัง สงสาร
เช่น โง่! โถ! อนิจจัง! พุทโธเอ๋ย!
• **โถ!** สุนัขตัวนี้ช่างน่าสงสาร

๔.แสดงความไม่พอใจ โกรธเคือง
เช่น ฮึ่ม! อุห่ม! ชิชะ! ดูดู!
• **ฮึ่ม!** ใครมาตัดกุหลาบของฉัน

๕.แสดงความประหลาดใจ เช่น อ้า!
เอ๊ะ! โอ้โฮ! ว้าว! อื้อฮือ!
• **โอ้โฮ!** เสื้อขาวสะอาดจัง

๖.แสดงความเข้าใจหรือรับรู้ เช่น
อ้อ! อ้อ! อือ!
• **อ้อ!** เด็กนั้นเป็นน้องเธอนี่เอง

๗.แสดงความเจ็บปวด เช่น โอ๊ย!
โอ๊ย! อูย!
• **โอ๊ย!** เจ็บจังเลย

๘.แสดงความท้อใจ รำคาญ เบื่อ
หน่าย เช่น เฮ้อ! ฮือ!
• **ฮือ!** เสื้อเลอะเทอะอีกแล้ว

๙.แสดงความโล่งใจ เช่น เฮอ!
• **เฮอ!** สอบเสร็จแล้ว

๑๐.แสดงความดีใจ เช่น ไชโย! เย้!
• **ไชโย!** เราชนะแล้ว

ชนิดของคำอุทาน

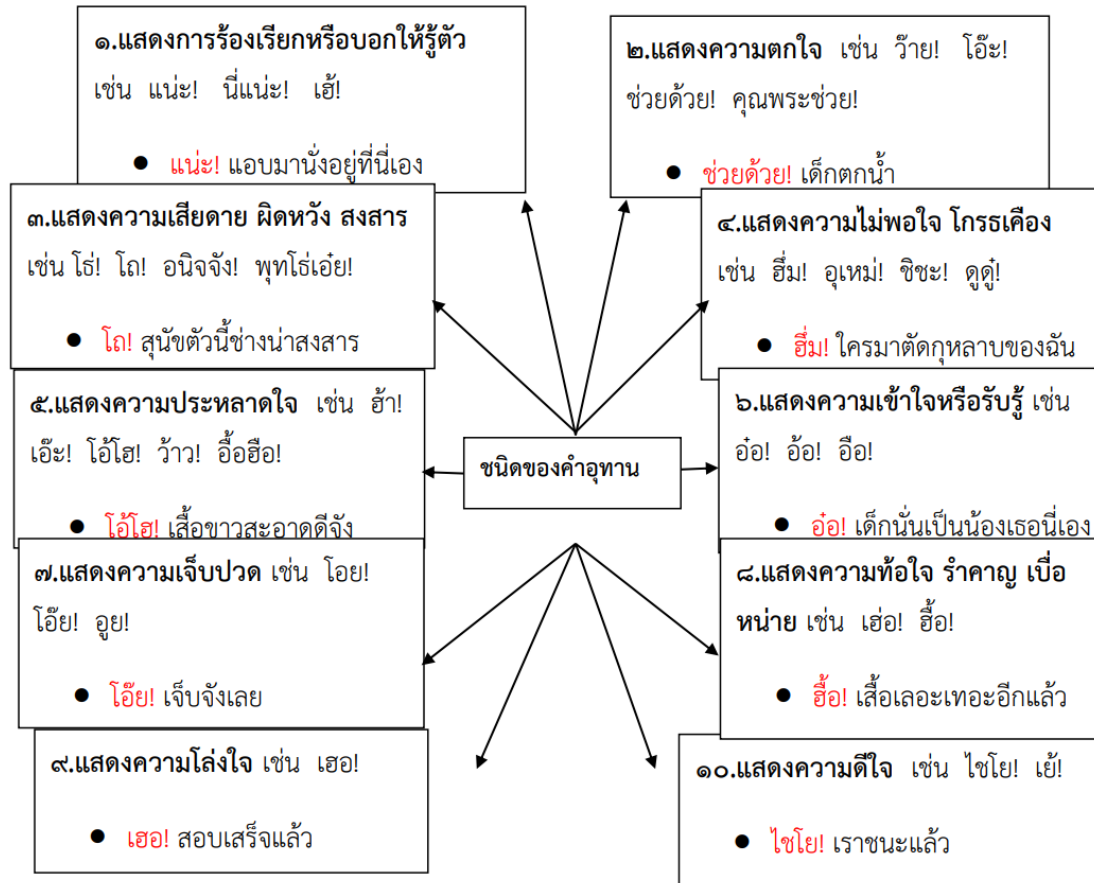
สรุปความรู้ คำอุทานใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่พูดชัดเจนยิ่งขึ้น

ใบความรู้

เรื่อง ชนิดของคำ (อุทาน)

คำอุทาน คือ คำที่พูดออกมาด้วยน้ำเสียงแตกต่างจากเสียงของคำธรรมดาเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานมักปรากฏอยู่หน้าประโยค ในการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับหลังคำอุทาน

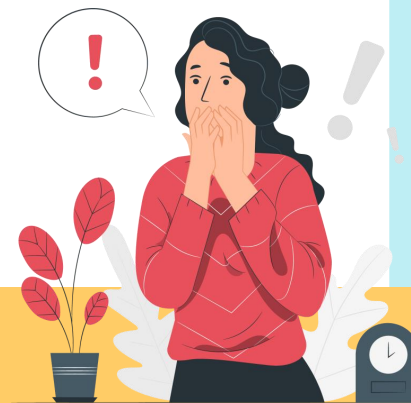
ใบความรู้ เรื่อง ชนิดของคำ (อุทาน)



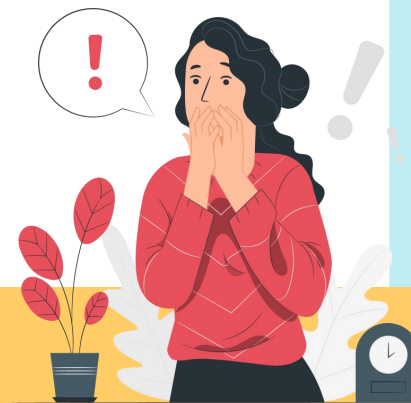
คำอ้อทาน



คำอูทาน คือ คำที่เปล่งออกมา
เพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูด
เช่น ตกใจ เสียใจ สงสาร ประหลาดใจ



คำอุทาน มักจะอยู่หน้าประโยค
และมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับ
หลังคำอุทานนั้น



ชนิดของคำอุทาน



คำอุทานแสดงอาการ

เป็นคำที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกโดยตรงของผู้พูด มักอยู่หน้าประโยค และมีเครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับ (!)

คำอุทานเสริมบท

เป็นคำอุทานที่ใช้เป็นคำสร้อย ใช้เพื่อเน้นความหมายของคำ ไม่มีเครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับ (!)



ตัวอย่าง

ชนิดของคำอุทาน



คำอุทานแสดงอาการ



๑. แสดงการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว

เช่น แน่ะ ! นี้นแน่ะ ! เฮ้ !



เฮ้ ! วินมานั่งอยู่นี่เอง

๒. แสดงความตกใจ

เช่น ว้าย ! ตายจริง ! คุณพระช่วย !



ว้าย ! คนตกน้ำ

๓. แสดงความเสียหาย ผิดหวัง สงสาร

เช่น โถ ! โธ่ ! อนิจจัง ! พุทโธ่ !



โธ่ ! สงสารนกเป็ยกฝน

๔. แสดงความไม่พอใจ โกรธเคือง

เช่น เหม่ ! ฮึม ! ซิชะ ! ดูดู !



ฮึม ! ใครหยิบกระเป๋าของฉันไป

๕. แสดงความประหลาดใจ

เช่น ฮะ ! ฮ้า ! ว้าว ! โอ้โฮ !



โอ้โฮ! เจ้าบ่าวเจ้าสาวหล่อสวยทั้งคู่เลย

๒. แสดงความเข้าใจหรือรับรู้

เช่น อ้อ ! อ้อ !



อ้อ ! เข้าใจแล้ว

๗. แสดงความเจ็บปวด

เช่น โอย ! โอ๊ย !



โอ๊ย ! เจ็บจังเลย

๘. แสดงความท้อใจ เบื่อหน่าย

เช่น เฮ้อ !



เฮ้อ ! รถติดอีกแล้ว

๙. แสดงความโล่งใจ

เช่น เฮอ !



เฮอ ! ทำการบ้านเสร็จเสียที

๑๐. แสดงความดีใจ

เช่น ไชโย ! เฮ้ !



ไชโย ! เราชนะแล้ว

คำอุทานเสริมบท

หรือคำสร้อย



คำอุทานเสริมบทหรือคำสร้อย

คือ คำที่เสริมเข้าไปเพื่อให้เกิดความคล่องจอง
คำเสริมจะไม่มี ความหมาย เป็นการเน้นคำให้
ชัดเจน



ตัวอย่างคำอุทานเสริมบท

กระตูกกระเตี้ยว

เข้าอกเข้าใจ

ผู้หลักผู้ใหญ่



ตัวอย่างคำอุทธานเสริมบท

มือไม้

ปีนผาหน้าไม้

ตึกรามบ้านช่อง



ตัวอย่างคำอุทานเสริมบท

.....**ลืมหู**.....**ลืมตา**

.....**หมดเรี่ยว**.....**หมดแรง**

.....**รำคัง**.....**รำคาญ**





นอกจากนี้ ยังเป็นบทสร้อยคำที่อยู่
ในบทกลอน โคลง เช่น

แล

นา

แฮ

เฮย

อ้า

โอ้อ

คำอุทานเลียนเสียงธรรมชาติ

ปิ่น : ปัง ปัง !

น้ำไหล : ชู่ ชู่ !

ไก่ขัน : เอ็ก อี เอ็ก เอ็ก !



อ่านบทสนทนาต่อไปนี้

แล้วเติมคำลงในช่องว่าง



เอ :**เอ๊ะ!**..... เธอไปทำอะไรมา
มือ.....**ไม้**.....ถึงได้เลอะเทอะ
.....**เพราะเพื่อน**.....อย่างนี้



ปี : ...โธ่!... ไม่น่าถามเลย ฉันก็ระบายนี่ไงล่ะ
แล้วเธอล่ะกินข้าว...กินปลา... หรือยัง



เอ : ฉันกินข้าวแล้ว แต่เดี๋ยวต้องกิน...**หยุด**...

กินยาชะง่อน้อย เพราะรู้สึกเจ็บคอ

ดินะที่ไปหาหมอมาแล้วก่อนจะป่วยหนัก

จน**ล้มหมอนนอนเสื่อ**.....





ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์



คำชี้แจงบทบาทนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์



คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียนในการทำงาน



ใบงานที่ ๓ เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์
หน่วยเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำอุทาน
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่อง “แดงโม เจ้ามดแดงจอมขี้เกียจ” คัดเลือกคำอุทานจากเรื่องแล้วแต่งประโยค

แดงโม เจ้ามดแดงจอมขี้เกียจ

ณ หนองน้ำกลางป่าใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิดและช่างหนองน้ำนั้นเป็นที่อาศัยทำรังของมดแดงฝูงหนึ่งมานานแล้ว มดแดงฝูงนี้มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบทุกตัว ทั้งออกหาอาหาร ดูแลรักษาอาณาจักร รวมทั้งการเฝ้าเวรยามป้องกันภัยต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดแก่อาณาจักรมดแดง

“เจ้าแดงโม” เป็นทหารหน่วยรับเฝ้าระวังภัยหน้าหนองน้ำ ทุกวันไม่เคยได้ผจญภัยกับผองเพื่อน มันจึงเบื่อหน่ายในหน้าที่ของตนเองมาก จึงมักจะแอบจับหลับเป็นประจำ

วันนี้เจ้าแดงโมไม่ได้ออกลาดตระเวนรอบหนองน้ำ เพราะเห็นว่าเหตุการณ์ปกติเช่นทุกวัน จึงแอบจับหลับโดยไม่เห็นว่าน้ำในหนองน้ำเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนปริมาณเกือบจะท่วมผืนดินอาณาจักร เพราะเกิดน้ำป่าไหลหลากลงมาจากภูเขาสูง

“เฮ้ย! เจ้าแดงโม ตื่นเร็ว! น้ำจะท่วมแล้ว รีบยกกันขึ้นเร็ว!” เพื่อนทหารมดตัวหนึ่งมองเห็นจึงรีบบอก

“ฮือ! ...โอ๊ะ!... เกือบไปแล้วซิ” แแดงโมตกใจตื่นรีบทำหน้าที่อย่างแข็งขัน

“นี่! แแดงโม เจ้าแอบจับหลับอีกแล้วนะ ช่างไม่มีความรับผิดชอบเอาเสียเลย เกือบทำให้พวกเราเดือดร้อนกันแล้ว ถ้าน้ำท่วมขึ้นถึงอาณาจักรโดยไม่ทันได้ตั้งตัว จะเป็นอย่างไรเจ้าคิดดูสิ” เพื่อนๆ ดุแดงโม

“ขอเสีย! เจ้าอย่าตอกตักใจไปหน่อยเลย น้ารำคาญ น้ำก็ได้ท่วมซะหน่อย ฮิม! หลีกไป”

เพื่อนมดแดงเห็นว่าตกเตือนไป เจ้าแดงโมก็ไม่เชื่อฟัง จึงนำเรื่องไปปรึกษา นางพญามด

“ซิซะ! เจ้าแดงโม เราต้องสั่งสอนมันให้รู้ว่าการไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนนั้น ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียต่อตัวเองเท่านั้น ยังทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนอีกด้วย” พวกมดจึงไปรายงานนางพญามด นางพญามดคิดจะสั่งสอนเจ้าแดงโมให้รู้สำนึก โดยให้จับเจ้าแดงโมซึ่งกำลังแอบจับหลับอยู่ โยนลงไปในหนองน้ำทันที

“ช่วยด้วย! พวกเรา...น้ำท่วมแล้ว หนีเร็ว ช่วยด้วย! จะจมน้ำตายแล้ว” แแดงโมตะเกียกตะกายอยู่ในน้ำ ร้องตะโกนให้เพื่อนช่วย

“คราวนี้เจ้ารู้แล้วใช่ไหมว่าความเดือดร้อนจากการละทิ้งหน้าที่ของตนเองจะนำมาซึ่งภัยเช่นใด”

นางพญามดพูดกับแดงโมหลังจากที่เหล่าทหารมดช่วยมันขึ้นมาจากหนองน้ำแล้ว

“ข้าขอโทษท่านนางพญา ข้าสำนึกผิดแล้ว ต่อไปนี้ข้าจะตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุดครับ” แแดงโมกล่าวอย่างสำนึกผิด ตั้งแต่นั้นมา แแดงโมก็ไม่เคยจับหลับในขณะเฝ้ายามอีกเลย

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

จงยกตัวอย่างประโยคที่มีคำอุทานจากเรื่อง “แตงโม เจ้ามดแดงจอมซี้เกียจ” แล้ววิเคราะห์อารมณ์ความรู้สึกของคำอุทานในประโยคนั้น



ตัวอย่างคำอุทาน

อนิจจา ! เจ้าแตงโมถูกลงโทษอีกแล้ว

แสดงอารมณ์

.....สงสาร.....

๑.....

แสดงอารมณ์

.....

๒.....

แสดงอารมณ์

.....

๓.....

แสดงอารมณ์

.....

๔.....

แสดงอารมณ์

.....

๕.....

แสดงอารมณ์

.....

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

แต่งโม เจ้ามดแดงจอมขี้เกียจ

ณ หนองน้ำกลางป่าใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิดและข้างหนองน้ำนั้นเป็นที่อาศัยทำรังของมดแดงฝูงหนึ่งมานานแล้ว มดแดงฝูงนี้มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบทุกตัว ทั้งออกหาอาหาร ดูแลรักษาอาณาจักร รวมทั้งการเฝ้าเวรยามป้องกันภัยต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดแก่อาณาจักรมดแดง

“เจ้าแต่งโม” เป็นทหารหน่วยรับเฝ้าระวังภัยหน้าหนองน้ำ ทุกวันไม่เคยได้ผจญภัยกับผองเพื่อน มันจึงเบื่อหน่ายในหน้าที่ของตนเองมาก จึงมักจะแอบงีบหลับเป็นประจำ

วันนี้เจ้าแต่งโมไม่ได้ออกลาดตระเวนรอบหนองน้ำ เพราะเห็นว่าเหตุการณ์ปกติเช่นทุกวัน จึงแอบงีบหลับโดยไม่เห็นว่าน้ำในหนองน้ำเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนปริ่มเกือบจะท่วมผืนดินอาณาจักร เพราะเกิดน้ำป่าไหลหลากลงมาจากภูเขาสูง

“เฮ้ย! เจ้าแต่งโม ตื่นเร็ว น้ำจะท่วมแล้ว รีบยกกั๊กกันขึ้นเร็ว” เพื่อนทหารมดตัวหนึ่งมองเห็นจึงรีบบอก

“ฮือ! ...โอ๊ะ!... เกือบแย่ไปแล้วซิ” แต่งโมตกใจตื่นรีบทำหน้าที่อย่างแข็งขัน

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

“นี่! แต่งโม เจ้าแอบจับลับอีกแล้วนะ ช่างไม่มีความรับผิดชอบเอาเสียเลย เกือบทำให้พวกเราเดือดร้อนกันแล้ว ถ้าน้ำท่วมขึ้นถึงอาณาจักรโดยไม่ทันได้ตั้งตัว จะเป็นอย่างไรเจ้าคิดดูสิ” เพื่อนๆ ดูแต่งโม

“เชอะ! เจ้าอย่าตกอกตกใจไปหน่อยเลย น่ารำคาญ น้ำก็ไม่ได้ท่วมซะหน่อย ฮึ่ม! หลีกไป” เพื่อนมดแดงเห็นว่าตักเตือนไป เจ้าแต่งโมก็ไม่เชื่อฟัง จึงนำเรื่องไปปรึกษานางพญามด

“ซิชะ! เจ้าแต่งโม เราต้องสั่งสอนมันให้รู้ว่าการไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตนนั้น ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียต่อตัวเองเท่านั้น ยังทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนอีกด้วย” พวกมดจึงไปรายงานนางพญามด นางพญามดคิดจะสั่งสอนเจ้าแต่งโมให้รู้สำนึก โดยให้จับเจ้าแต่งโมซึ่งกำลังแอบจับลับอยู่ โยนลงไป ในหนองน้ำทันที

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

“ช่วยด้วย! พวกเรา...น้ำท่วมแล้ว หนีเร็ว ช่วยด้วย! จะจมน้ำตายแล้ว” แต้งโมตะเกียกตะกายอยู่ในน้ำร้องตะโกนให้เพื่อนช่วย

“คราวนี้เจ้ารู้แล้วใช่ไหมว่าความเดือดร้อนจากการละทิ้งหน้าที่ของตนเองจะนำมาซึ่งภัยเช่นใด” นางพญามดพูดกับแต้งโมหลังจากที่เหล่าทหารมดช่วยมันขึ้นมาจากหนองน้ำแล้ว

“ข้าขอโทษท่านนางพญา ข้าสำนึกผิดแล้ว ต่อไปนี้ข้าจะตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุดครับ” แต้งโมกล่าวอย่างสำนึกผิด ตั้งแต่นั้นมา แต้งโมก็ไม่เคยงีบหลับในขณะที่เฝ้ายามอีกเลย

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

ตัวอย่างคำอุทาน

อนิจจา ! เจ้าแตงโมถูกลงโทษอีกแล้ว

แสดงอารมณ์

.....**สงสาร**.....

๑.

แสดงอารมณ์

.....

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

๒.

แสดงอารมณ์

.....

๓.

แสดงอารมณ์

.....

ใบงาน

เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์

๑.

แสดงอารมณ์

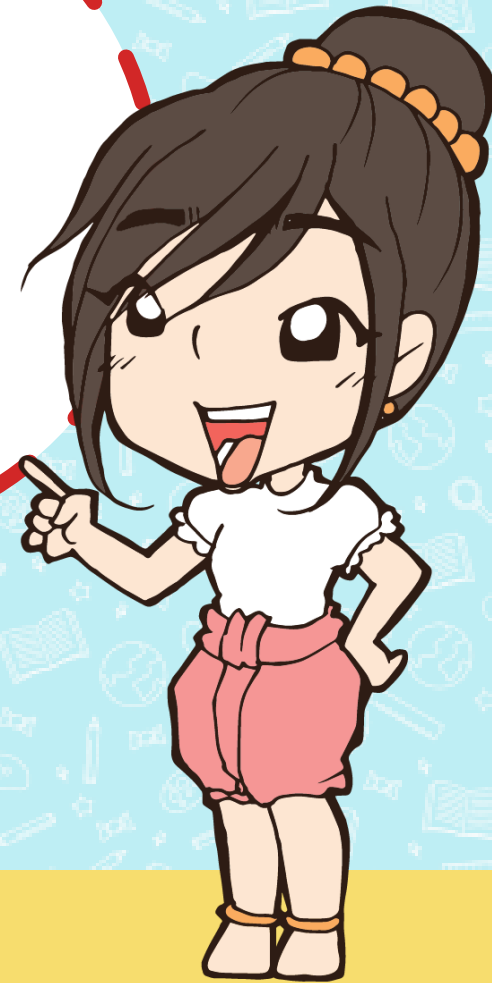
.....

๒.

แสดงอารมณ์

.....

สรุปบทเรียน เขียนองค์ความรู้





คำอุทานมีกี่ชนิด และมีหน้าที่อย่างไร

๒ ชนิด

๑. อุทานบอกอาการ คำที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด
๒. อุทานเสริมบท เป็นคำสร้อย ใช้เพื่อเน้นความหมาย



การใช้คำอุทานในการสื่อสาร มีประโยชน์อย่างไร





บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ประโยครวม



สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง ประโยคสามัญ
ประโยครวม ประโยคซ้อน
๒. ใบงานเรื่อง ประโยครวม

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖